

Szemle

QR-kódos szakmai ismertető a Citadellán

Lapunk korábbi számaiban írtunk a Citadella felújítása során szükségessé vált geodéziai alappontok pótlásáról (Geodézia és Kartográfia 2025/2, 2025/3, 2026/1), valamint a Bogdanich-emléktábláról (GK 2026/2). Az előkészítés folyamatában a tervezők számára felajánlottuk segítségünket a leendő információs táblákon szereplő, az alappontokkal kapcsolatos tájékoztató szövegek megírásában. Ez végül is megvalósult, mégpedig a kerttervezési és kertépítési feladatokkal egybekötve.

1. ábra Előnevelt fákat telepítenek 2025 tavaszán

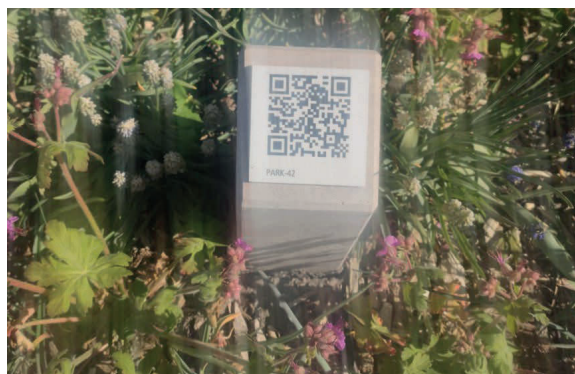
A Citadella felújítása tájépítési, kerttervezési szempontból is kiemelt feladat volt. Biztosítani kellett a zöldfelületek növelését, a természetvédelmi terület megóvását és a nagyszámú turista fogadását, esztétikai élményét; az egész évben látványos kertet. Komoly előkészítő munkák után 2025 őszén 130 előnevelt fát (1. ábra), 750 tő szőlőt, 530 ezer hagymás növényt, 100 ezer virágot ültettek el a belső és külső parkban, így a megnyitáskor, 2026 áprilisában már virágszőnyeg fogadta a látogatókat (2. ábra).

2. ábra A Citadella belső parkja 2026 májusában

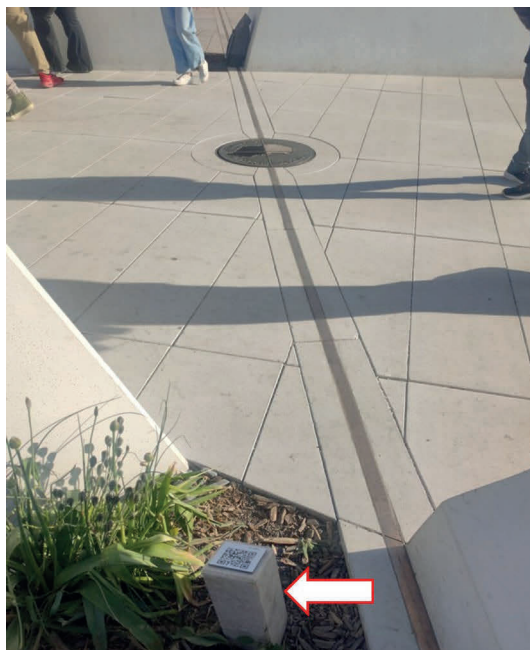
Nemcsak különleges, védett növényeket ültettek, hanem a meglévőket is igyekeztek megőrizni: ilyen például a belső parkban egy 60 éves gránátalmafa, amely az építkezés során védőszerkezetet, gyökérvédelmet és öntözést kapott, ma pedig skarlátvörös virágokat és szép termést hoz. A fák, cserjék, növények mellé egy-egy, néhány deciméter magasságú kis márvány-oszlopocska került, tetején QR-kóddal (3. ábra). A QR-

kódot mobiltelefonunk szkennelésével beolvassva egy honlaphoz jutunk, amely az adott növény eredetéről, elterjedtségéről, jellemzőiről, érdekességeiről, esetleges gyógyhatásáról ad információkat. 39 darab ilyen QR-kódos oszlopocska található a növények mellett, tartalmukat utólag is megnézhetjük, a <https://park.citadella.hu/PARK-01/hu> honlapon (a sorszámtól 01-től 39-ig változtatva).

3. ábra QR-kódos oszlopocska a parkban

Amikor 2026 elején felkérést kaptunk a geodéziai pontok ismertető szövegének megírására, nem volt tudomásunk az előbb vázolt kertészeti információs rendszerről, így a „saját fejünk után” jártunk el. Úgy gondoltuk, két részben, két szinten kellene információt adnunk a geodéziai pontokról: az első részben (első szinten) a lehető legrövidebb, csak néhány mondatos tájékoztatást, s ha valakit jobban érdekel a téma, a szöveg *dőltbetűs, vastagított* szavára kattintva kapna a második részben bővebb tájékoztatást. Ezt az elképzelést sajnos nem fogadták be a kivitelezők, mert az első rész és a második rész szövegét is

4. ábra A főalappont ismertető QR-kódos oszlop

(ahogyan a kertészeti rendszerénél) egymás alatt, egyben mutatja a honlap.

A következőkben a három szakmai QR ismertető szöveg első részét mutatjuk be, vastag, dőlt betűkkel jelölve a következő szint (a második rész) címszavait.

Az első oszlopocskára a meridián vonalában, az északi pengefal átvágásában található (4. ábra). Ha a QR kódot beolvassuk, erre, a *Geodéziai főalappont* címet viselő honlapra navigálunk: <https://park.citadella.hu/PARK-40/hu>.

Rövid szövege: „A bronz fedlap alatti faragott terméskő középpontja az egykor itt működött híres *Gellérthegyi Csillagvizsgáló* keleti tornyának pillérét jelöli. Ehhez a Gellérthegy nevű *háromszögelési* ponthoz viszonyítva mérték a többi pont földrajzi hosszúságát, vagyis az ezen a ponton átmenő *meridiánt* választották kezdőmeridiánnak. A burkolatban önlemezrel jelölt meridián iránya a Magyarországon ma használt egységes országos *vetület (EOV)* és *koordináta-rendszer* É-D-i tengelyét rögzíti.

Ezen *alappont*nak a magyar *geodéziában* betöltött két szerepét emeljük még ki: 1863-tól ez a pont volt a budapesti sztereografikus *vetület* vetületi kezdőpontja, 1934-től ez a pont a *budapesti önálló városi rendszernek* és *annak koordináta-rendszerének* kezdőpontja.”

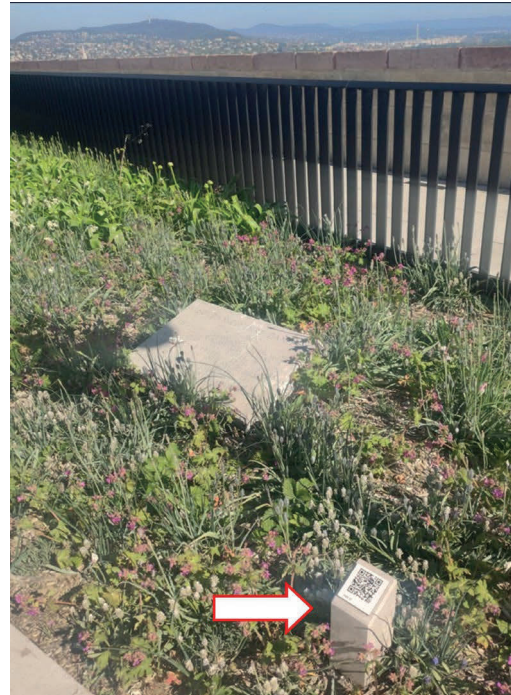

5. ábra Az irányzóhenger melletti QR-oszlop

A második oszlopocskára az irányzóhenger mellett került elhelyezésre (5. ábra). Címe: *Új irányzóhenger és pillér*, elérhetősége: <https://park.citadella.hu/PARK-41/hu>.

Rövid szövege: „Az itt látható »új henger« és vele szemben a sarokban lévő »új pillér« a Szabadság-szobor mögötti

lépcsőfeljáró miatt elpusztult »régi pillér és henger« pótlására készült. A régi- és az új pillér is szakszóval a *Gellérthegy* nevű geodéziai főalappontnak a *külpontja*. Ezen pilléreket azért építették, mert a főalapponttól a magas erődfal miatt nem látszódnak a környező alappontok. A régi pillérnek és hengernek fontos szerepe volt a *budapesti önálló városi rendszerben* és a budapesti metróépítésekénél.”

6. ábra A Bogdanich-emléktábla melletti QR-oszlop

A harmadik oszlopocskára a Bogdanich-emléktábla mellett található (6. ábra, lásd: <https://park.citadella.hu/PARK-42/hu>).

Rövid szövege: „A horvát és a magyar nemzet fiaként tisztelt *Bogdanich Imre Dániel* életét szentelte azért, hogy a 19. század elején elkészüljön Magyarország akkoriban legjobb térképe, a *Lipszky-térkép*. Az itt látható emléktáblát a fiatalon elhunyt tudós tiszteletére, valamint az egykor itt állott *Gellérthegyi Csillagvizsgáló* emlékére állították fel 1972-ben. Eredetileg egy *emlékoszlop* is állt itt, latin nyelvű felirattal, ennek *születési dátumát* pontosították.”

Utólag megállapíthatjuk, hogy lehetne tömörebb, informatívabb, érdekesebb szövegeket is írni... Szükség is lenne néhány helyen a szakmai szövegek pontosítására. Azért is fontos kérdés ez, mert az egyszerű érdeklődők, a turisták a Citadellán szembesülnek szakmánk emlékeivel, szakmánk szerepével is. Nem egyszerű feladat rövid szakmai ismertető szöveget írni a közvélemény számára – aki próbálta, talán megerősíti ezt. 2026 elején, az átadás megannyi feladata közepette, ennyit sikerült elérni... nem tudhattuk például akkor (ahogyan most sem), hogy felállítják-e a Bogdanich emlékoszlopot, hiszen a szöveget ehhez kellett igazítani...

A folytatás útja minden kolléga számára nyitva áll...

Dr. Busics György